

VOORBLAD

Voorstel aan de Raad

Zaaknummer: Z/21/056796/264629
Datum collegebesluit: dinsdag 5 oktober 2021
Datum commissievergadering: woensdag 3 november 2021
Datum raadsvergadering: dinsdag 16 november 2021

Soort Voorstel: Adviesnota
Onderwerp: Regiovisie beschermd Wonen en maatschappelijke opvang 2022-2025 'Samen bouwen aan maatschappelijk herstel'

Portefeuillehouder: Wethouder Bloemendaal
Programma: P6 Sociaal Domein

Kernboodschap: Met de regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang 2022-2025 borduren de gemeenten Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Wassenaar en Zoetermeer (hierna te noemen de H5) voort op de visie van 2018-2020 en schetst zij de thema's en kaders voor de doordecentralisatie de komende jaren. De bestuurders van de H5-gemeenten zien de aanstaande doordecentralisatie beschermd wonen en de maatschappelijke opvang als een gezamenlijke uitdaging.

Bijlagen: Ja
Bijlage 1: Regiovisie 'samen bouwen aan maatschappelijke herstel'

Stukken ter inzage:
Beslispunten:

1. De regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang 2022-2025 'Samen bouwen aan maatschappelijke herstel' vast te stellen en daarmee in te stemmen met:
 - a. Een visie die zich richt op sociale inclusie en het credo 'zelfstandig, tenzij...'
 - b. Het organiseren van een lokale toegang dichtbij onze inwoners
 - c. Het realiseren van passende zorg en ondersteuning die zo goed mogelijk bij onze inwoners past
 - d. Een versterking van de H5 samenwerking
 - e. Het voornemen om afspraken te maken over samenwerking en financiële solidariteit

Relatie met:

- ☐ Agendapunt: (bijv. een aangehouden stuk of een stuk wat nog moet komen of al geweest is)
- ☐ Toezegging:
- ☐ Amendement/motie:
- ☐ Schriftelijke vragen:

Adviesnota aan de Raad

Onderwerp

Regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang 2022-2025 'samen bouwen aan maatschappelijk herstel'

Samenvatting

Met de regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang 2022-2025 borduurt de zorgregio Den Haag (H5) voort op de visie van 2018-2020 en schetst zij de thema's en kaders voor de doordecentralisatie de komende jaren. De bestuurders van de H5-gemeenten zien de aanstaande doordecentralisatie beschermd wonen en de maatschappelijke opvang als een gezamenlijke uitdaging. Met dit document vernieuwen we onze samenwerking en voldoen we aan de norm voor opdrachtgeverschap die VNG en het Ministerie van VWS zijn overeengekomen.¹

'Beschermd wonen' en 'maatschappelijke opvang' zijn momenteel beleidsterreinen waarvoor Den Haag verantwoordelijk is als centrumgemeente. Per 1 januari 2022 gaat dat veranderen en wordt gestart met de doordecentralisatie beschermd wonen. Alle gemeenten worden daarmee verantwoordelijk voor inwoners die in aanmerking komen voor beschermd wonen. Vanaf 1 januari 2023 komt er een nieuwe financiële verdeling over gemeenten en een woonplaatsbeginsel. Voor Wassenaarse inwoners die vanaf dat moment een aanmelding doen voor beschermd wonen is de gemeente zelf verantwoordelijk en zullen er ook middelen worden ontvangen.

Ook de maatschappelijke opvang wordt, mede afhankelijk van de ervaringen met beschermd wonen, mogelijk vanaf 2026 verder gedecentraliseerd. Hoewel er op het gebied van maatschappelijke opvang ook veel uitdagingen zijn, ligt de focus in de regiovisie op beschermd wonen.

Regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang

In de regiovisie wordt aandacht besteed aan de regionale visie op beschermd wonen en maatschappelijke opvang, de samenwerking tussen de H5 gemeenten, de governance die daarbij hoort en de financiering.

De inhoudelijke basis voor deze regiovisie is het rapport 'Van beschermd wonen naar een beschermd thuis' van de commissie 'Toekomst Beschermd Wonen'.² Op basis van dit rapport hebben de gemeenten in 2018 een regiovisie vastgesteld die focust op sociale inclusie van inwoners met een psychische kwetsbaarheid en het credo 'zelfstandig wonen, tenzij'. In de nieuwe regiovisie wordt voorgesteld om deze lijn te continueren.

Van visie naar uitvoering

In hoofdstuk 3 van de regiovisie worden opgaven en acties benoemd waarmee vorm wordt gegeven aan de doordecentralisatie beschermd wonen. Het gaat om veranderingen in het systeem en in het aanbod om ervoor te zorgen dat mensen in een vertrouwde omgeving de hulp en begeleiding krijgen die hen helpt bij maatschappelijk herstel. Omdat de beschermd wonen doelgroep relatief klein is wordt ook ingezet op ontwikkeling waar een bredere groep inwoners met een psychische kwetsbaarheid baat bij heeft.

Centraal staan drie opgaven:

- De toegang lokaal en dicht bij onze inwoners beleggen
- Passende zorg en ondersteuning leveren in de eigen leefomgeving
- werken aan sociale inclusie

Eén van de belangrijkste acties om de zorg in de eigen leefomgeving te kunnen bieden is het spreiden van voorzieningen. De gemeente Wassenaar is voornemens om hieraan bij te dragen door in het O&O gebouw circa 28 beschermde woonplekken te realiseren. Het gaat daarbij om een de lichtere 'Wonen Plus' vorm.

Samenwerking en lokale verantwoordelijkheden

De bestuurders zien de decentralisatie als een gezamenlijke uitdaging en stellen daarom voor om de huidige samenwerking richting 1 januari 2023 te intensiveren, rekening houdende met de veranderende rol van de regiogemeenten, waarmee zij zelf verantwoordelijk worden voor beschermd wonen.

¹ Norm voor Opdrachtgeverschap MO & BW: Routekaart | VNG

² [van-beschermd-wonen_20151109.pdf \(vng.nl\)](#)

De H5-gemeenten stellen een samenwerkingsverband voor waarbij de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling, inkoop en het onderhoud van de verblijfsvoorzieningen beschermd wonen (concreet de maatwerkarrangementen met resultaatgebied wonen) bij Den Haag blijft liggen. Tot eind 2022 wordt dit gefinancierd door Den Haag als centrumgemeente en vanaf 1 januari 2023 voor nieuwe cliënten door de gemeente van herkomst. De verblijfsvoorzieningen worden zoveel mogelijk gespreid over de regio en aangesloten op de lokale zorgstructuur. De ambulante Wmo-maatwerkvoorzieningen, preventie en vroegsignalering zijn een lokale verantwoordelijkheid. Bij innovaties, ontwikkelingen en trends wordt zoveel mogelijk samengewerkt.

In 2022 wordt de organisatie en uitvoering van beschermd wonen en maatschappelijke opvang georganiseerd zoals dat ook in 2021 geregeld was. Er wordt daarom voorgesteld om de huidige convenant- en mandaatregeling te verlengen. Ook na 2022 blijft Den Haag verantwoordelijk voor de organisatie en uitvoering van beschermd wonen en maatschappelijke opvang, maar veranderen de financiële kaders. In 2022 wordt daarom een nieuwe set afspraken voorgelegd aan de gemeentebesturen om de samenwerking binnen de kaders van de wettelijke taak van elke individuele gemeente te formaliseren. In 2022 wordt ook een financiële solidariteitsregeling voorgelegd aan de gemeenteraad.

Cijfers

In de bijlage van de regiovisie wordt inzicht geboden in de aantallen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang in de afgelopen drie jaar. Het gaat om cijfers die constant veranderen als gevolg van doorstroom, in- en uitstroom. Het gaat om huidige cliënten waarvoor Den Haag verantwoordelijk is en blijft.

Beoogd effect

Met het vaststellen van de regiovisie in de H5 gemeenten wordt duidelijk: 1) wat de visie van de H5 is ten opzichte van BWMO, 2) wat we gaan doen de komende jaren, 3) hoe we dit gaan organiseren en 4) hoe de financiële situatie in elkaar zit. Zodra de regiovisie is vastgesteld is er een gezamenlijk vertrekpunt voor de H5-gemeenten waaraan zij haar beslissingen kan meten.

Argumenten

1.1 Met het vaststellen van de regiovisie voldoet de H5 en de gemeente Wassenaar aan de norm voor opdrachtgeverschap die de VNG en het ministerie van VWS zijn overeengekomen.

De regiovisie wordt conform de norm voor opdrachtgeverschap aan de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd.

1.2 De visie is in lijn met de adviezen van de Commissie Toekomst Beschermd Wonen, de eerder regionaal vastgestelde uitgangspunten en lokaal beleid

De regiovisie is geschreven op basis van de adviezen van de Commissie en focust op sociale inclusie en het credo 'zelfstandig wonen, tenzij' en continueert daarmee de regiovisie 2018-2020. De visie sluit bovendien aan op het lokale programma 'Iedereen doet mee' en thema's uit het beleidsplan sociaal domein.

1.3 De regiovisie dient als basis voor een verdere samenwerking tussen de H5 gemeenten voor de komende jaren, waarbij het oplossen van vraagstukken rondom beschermd wonen als gezamenlijke doelstelling wordt gezien

In 2022 zodra de financiële gevolgen helder zijn worden deze kaders verder uitgewerkt in een nieuwe set samenwerkingsafspraken. Inhoudelijk wordt de regiovisie lokaal en regionaal verder uitgewerkt met aanbieders en partners.

1.4 Samenwerking op Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang is gewenst en noodzakelijk

- Er is sprake van een overgangsperiode van 10 jaar waarin beschermd wonen wordt gedecentraliseerd. Samenwerking is noodzakelijk om de continuïteit van zorg te waarborgen.
- Door samenwerking in de H5 wordt de noodzakelijke basis voor inwoners uit Wassenaar geregeld, namelijk de beschikbaarheid van de specialistische en intensieve beschermd wonen voorzieningen waarover we in Wassenaar zelf (nog) niet beschikken.
- Den Haag heeft kennis, ervaring en capaciteit op deze beleidsterreinen. Bovendien zitten er financiële voordelen aan het gezamenlijk inkopen via het Haagse Maatwerkarrangement.

1.5 Binnen de H5 samenwerking is er voldoende ruimte om lokaal te innoveren en de dienstverlening aan te passen op de lokale behoefte

Door samen te werken wordt een solide basis voor Wassenaarse inwoners geregeld. Waar het gaat om ambulante Wmo-maatwerkvoorzieningen, preventie en vroegsignalering is dat een lokale verantwoordelijk en kan er lokaal gewerkt worden aan sociale inclusie van kwetsbare groepen.

1.6 Er zijn voldoende mogelijkheden om als college en raad grip te houden en te sturen op de regionale samenwerking en inkoop

Om de grip- en sturingsmogelijkheden van gemeenten te vergroten worden o.a. de volgende maatregelen voorgesteld in de regiovisie 1) jaarlijkse informatiebrief, 2) halfjaarlijkse rapportage, 3) inspraak in herzieningsmogelijkheden, 4) overlegstructuur op verschillende niveaus en 5) gezamenlijk contractmanagement. Daarnaast heeft de gemeenteraad budgetrecht ten aanzien van beschermd wonen.

Kanttekeningen

1.1 Vanaf 2021 wordt een deel van de beschermd wonen cliënten overgeheveld naar de Wet langdurige zorg

Vanaf 2021 is de Wet langdurige zorg ook opengesteld voor cliënten met ernstige psychische problematiek. Dat leidt tot een uitname uit het regionale beschermd wonen budget.

1.2 Er is nog geen duidelijkheid over de decentralisatie van de maatschappelijke opvang

De maatschappelijke opvang, wordt mede afhankelijk van de evaluatie van de decentralisatie van beschermd wonen in 2025, mogelijk vanaf 2026 gedecentraliseerd. Een decentralisatie in 2026 heeft consequenties voor de samenwerking op het gebied in het jaar ervoor.

Communicatie/Inwonersparticipatie

Bij de ontwikkeling van de regiovisie zijn aanbieders en cliënten(vertegenwoordigers) nadrukkelijk betrokken. Ook in de uitwerking van de regiovisie worden zij actief betrokken. Verdere communicatie wordt gezamenlijk in H5-verband afgestemd.

Financiën

Voor het budget van maatschappelijke opvang staat vooralsnog geen verandering gepland en ontvangt de gemeente Den Haag een bedrag van €24 miljoen om de centrumfunctie te vervullen.

Voor het budget beschermd wonen is een financiële herverdeling in de maak met een ingroeitijdspad van 10 jaar. De financiële middelen worden stapsgewijs verdeeld over alle gemeenten aan de hand van een nieuw objectief verdeelmodel. Tegelijkertijd wordt het bestaande historisch verdeelmodel afgebouwd vanaf 2023. In het gemeentefonds is vanaf 2023 een driedeling in de budgetten.

- Een centrumgemeentebudget voor maatschappelijke opvang bij Den Haag
- Een (afnemend) centrumgemeentebudget voor bestaande cliënten beschermd wonen bij Den Haag
- Een (toenemend) gemeentelijk budget voor nieuwe cliënten beschermd wonen bij de H5-gemeenten.

Op 21 september 2021 is een concept verdeelmodel gepubliceerd vanuit het Rijk.³ Het budget voor Wassenaar loopt in dat concept op tot €1.514.790 in 2032. Het verdeelmodel is momenteel op landelijk niveau nog onderwerp van gesprek en het is nog onduidelijk wanneer daarover wordt besloten.

Financieel verdeelmodel

De verandering in budgetten en verantwoordelijkheden brengt de nodige risico's met zich mee. Het landelijke besluit over het verdeelmodel heeft vertraging opgelopen en het is daarmee onduidelijk wat de hoogte van de uitkering is. Bovendien is het vanwege de geringe aantallen cliënten lastig om een inschatting te maken van de te verwachten instroom van nieuwe cliënten waar de gemeente verantwoordelijk voor wordt. Vanwege de hoge kosten per cliënt kan een onevenredige

³ [Uitwerking overgangsregeling integratie-uitkering Beschermd wonen versie september 2021 inclusief nacalculatie Wlz | Circulaire | Rijksoverheid.nl](#)

instroom van beschermd wonen cliënten ten opzichte van de ontvangen middelen tot een tekort leiden. De H5-gemeenten vinden het belangrijk dat financiële veranderingen de inhoudelijke transformatie niet in de wegstaat, maar juist faciliteert. Er wordt daarom voorgesteld om in 2022, zodra de financiële kaders helder zijn, een regionale financiële solidariteitsregeling uit te werken en ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraden. Daarnaast wordt er door constante verbetering van de monitoringsinstrumenten gewerkt aan het beter in beeld brengen van de (toekomstige) cliënten en daarmee het inschatten van de te verwachten kosten.

Risico's

Financieel verdeelmodel

De regiovisie is opgesteld terwijl er nog geen duidelijkheid is over de financiële middelen die gemeenten gaan ontvangen vanaf 2023. Verdere vertraging van de financiële kaders heeft invloed op de uitwerking van de regiovisie.

Relatie met andere beleidsterreinen

Het succes van de decentralisatie is mede afhankelijk van beleidsontwikkeling op het gebied van aanpalende beleidsterreinen zoals Wmo, participatie, wonen en jeugd. Bestuurlijke en ambtelijke samenhang op deze beleidsterreinen op regionaal en lokaal niveau is een blijvend aandachtspunt de komende jaren.

Toegang

Wassenaar wilt een lokale toegang realiseren waar ook inwoners met een beschermd wonen hulpvraag geholpen kunnen worden. Voor het indicatieproces wordt samenwerking gezocht met andere gemeenten. De mogelijkheden om samen te werken worden momenteel nog onderzocht.

Duurzaamheid

n.v.t.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

drs. H.I.P. Oppatja,
gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
burgemeester